

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Poročne štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJA NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na tedensko izdajanje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2 80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Odbor starišev za slovenske šole

vabi na

javni : shod

ki se bo vršil

v soboto dne 24. julija

ob 8. uri zvečer na vrtu „Narodne gostilne“, Campo San Giacomo 5

Dnevni red :

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo o stanju šolskega vprašanja (poročila deželni in državni poslanec dr. Otokar Rybář).
3. Raznoterosti in spolnitatev odbora.

Na obilo vdeležbo vabi

Odbor.

BRZOJAVNE VESTI.

Dalmatinski deželni zbor.

ZADER 22. Dalmatinski deželni zbor bo sklican dne 17. septembra.

Bosanski železničarje pri Burianu.

SARAJEVO 22. Skupni finančni minister Burian je sprejel deputacijo bosansko-hercegovaških železničarjev, ki so mu izročili memorandum glede uvrstitve enega dela stanarinske doklade v pokojnino. Minister je obljubil, da si bo prizadeval pospešiti čim prije to vprašanje, kateremu je naklonjen.

Ruski vojni materijal za Črnogoro.

DUNAJ 23. „Zeit“ poroča iz Odese: Ruski pomožni križar „Petrograd“ je zapustil večeraj tukašnje pristanišče, z blagom, ki je, kakor se govori, namenjeno v Bar, ter ima na krovu okoli 7000 tonelet vojnega materijala in sicer poljske topove, mitraljeze, municije, velike množine razstreljivih snovi za mine itd., kar vse je podaril car Nikolaj črnogorskemu knezu. Že v januarju t. l. je nameravala ruska ladja „Cherson“ enak tovor, a je bila preprečena po avstrijskih vojnih ladjah. Ker je pa sedaj, vsled avstro-črnogorske pogodbe baraka luka prosta, se bide tovor križarja lahko izkrcal.

Novi nemški kancelar obišče italijanskega kralja.

BEROLIN 23. Novi državni kancelar Bethmann-Hollweg se poda koncem meseca oktobra v Rim, da se predstavi kralju Viktorju Emanuelu in da se seznani s Tittonijem.

Angleško-turško prijateljstvo.

LONDON 23. Vlada je dala danes predpoludne „lund“ v čast turški parlamentariški komisiji, ki se mudi ta. Minister zunanjih zadev je napil na zdravje sultana in izrazil simpatije angleškega naroda za Turčijo. Izrekli so svoje zagotovilo, da želi čeli narod, brez ozira na stranko, srečen razvoj Turčije.

Dogodki v Perziji.

PETROGRAD 23. „Novoje Vremja“ priobčuje iz Teherana neko brzojavko o pretečih novih nemirih. Emir Mefachan je baje v Sultanabadu uplenil 3000 pušč in nekoliko tobov in zasedel gore pri Teheranu. Pri Šahabadu, prvi postaji na ruski progi v Teheran, so reakcionarci baje napadli nacionaliste. Na obeh straneh je bilo baje mrtvih in ranjenih.

TEHERAN 23. (Reuterjev bič). Včeraj sta rusko in angleško odposlanstvo oficijelno naznanila ministertvu za unanje stvari, da sta

njunji vladi priznali novega šaha. Obe odposlanstvi skušata pospešiti odhod odstopeniškega šaha, ki ga bo spramljal bivši vojni minister Bahadar.

TEHERAN 23. Celo mesto je praznično opravljeno. Povsodi so razobešene zastave. Zvečer je razsvetljava in spuščanje umetnih ognjev. Godbe svirajo na javnih trgih. Angleška himna je bila sprejeta z navdušenjem. Ljudstvo je jako zadovoljno. Zunanji Teheranu pa je prišlo v nekaterih krajih do konfliktov. V samem mestu so bili štirje mrtvi. Radi tega je poslala nova vlada več kozakov na mesto nemirov. Državna tiskarna je dobila nalogo, tiskati nov volilni zakon. Za jutri se pričakuje proglašenje, ki odreja volitve v Teheranu za ponedeljek zjutraj. Šah je še vedno v ruskem poslanstvu, zastražen po nacionalistih. Oni hočejo doznati pred njegovim odstopom, kje je državni zaklad.

Zarota grških častnikov.

ATENE 23. Med častniki grške armade se je razkrlilo zaroto, ki je imela namen vreči s prestola sedanjo dinastijo. Radi tega je bilo izključenih iz armade 120 častnikov. — Korintski poveljnik je bil aretiran. Pričakuje se še daljnih aretacij.

Angleški delavci proti ruskemu caru.

LONDON 23. V četrtašnji seji poslanske zbornice so člani delavske stranke in nacionalisti oestro napadali vlado radi nameravanega obiska ruskega cara v Angliji. Kritikovali so postopanje ruske policije in nasilni režim, ki vlada v Rusiji.

Minister unanijih zadev Grey je povdarjal, da se to notranje zadeve Rusije, v katere se tu parlament ne sme vtikati.

Zbornica je končno pri glasovanju odklonila s 187 proti 87 glasovom predlog delavske stranke.

Proslava proglašenja ustave v Turčiji.

CARIGRAD 23. Današnja prva obletnica obnove ustave v Turčiji je bila tukaj slovesno praznovana. Celo mesto je v zastavah. Sulten je položil temeljni kamen spomenik slobode, na ker se je vršila parada čet.

Turčija o avtonomiji Krete.

CARIGRAD 23. Sinoči je bil izročen poslanikom zaščitnih veleil odgovor porte na noto glede Krete. Porta izjavlja v noti, da vzame na znanje zagotovilo veleil glede obvarovanja suverenitetnih pravic sultana, ter izraža uverjenje, da se misli s tem tudi državljanske pravice mohamedanov. Porta vidi edino rešitev sedanjega težkega položaja v primerni avtonomiji dežele, a izjavlja da je današnji „status quo“ kršenje suverenih pravic sultana in mednarodnega prava. Ne more se več dopustiti, da bi se mešala kaka tretja država v notranje zadeve Turčije. Še-le če to preneha, bi zamogla porta urediti na otoku avtonomni režim v smislu suverenih pravic sultana.

Na smrt obsojen indijski dijak.

LONDON 23. Indijski dijak Dingrah je spoznan krivim umoru na polkovniku Turzonu. Bil je obsojen na smrt. Po proglašenju obsodbe je izjavil Dignah: Srečen sem, da imam čast umreti za svojo domovino.

Orkan v Ameriki.

LONDON 23. Orkan, ki je razsajal v sredo v Teksasu, je napravil mnogo škode. Brzojavna zveza mesta z unanjem svetom je razdejavna. Izgubilo je življenje vsaj 18 oseb, 20 oseb je bilo poškodovanih. Provročena škoda znaša nad en milijon dolarjev.

ljubezni boš gotovo zapisan z zlatimi črkami. Ha, Ha!

Tudi ta način umevanja mojega prvega romana mi ni ugajal in tadej sem sklenil, da ga nikomur več uštam ne povem.

To je vrok, da čitate danes prvi znameniti doživljaj mladega človeka! Ni dolg, a vendar je interesnten že vsled tega, ker je romanček nezkušenega študenta.

Študiral sem v mestu ***. Bil sem še precej priden, miren in poslušen študent. Hodil sem redno v šolo in reči moram, da so me študije jako veselile. Imal sem veliko veselje do stanu, za katerega me je oče dolečil in od todi moja pridnort in vstrajnost. Dovedil sem tri šolska leta in hodil v šolo že četrto. To bi bilo moralo biti leto veselja in učenja, ker je bilo zadnje leto mojih študij. A ni bilo tako! Pamet, ki me je spremljala skozi tri leta, me je nenkrat zapustila in od tedaj je šlo vse narobe. Vzrok tega nenadnega preobrata je bilo šestnajstletno deklet.

Da, Giulietta, mi je zmešala pamet; začela me je zanimati; nisem videl drugega pred seboj nego vedno le njo; ališal sem vedno oje glas, kako milo drhti in se treso, ko se je sploh s kom pogovarjala.

Nova hiša se podrla.

PETROGRAD 23. Danae zjutraj se je v Rasjevskaji ulici podrla nova petnadstropna zgrada. Pri tem je baje izgubilo življenje 20 oseb. Pogrešajo 40 delavcev.

Berolin 23. Danae je umrl glasoviti nemški pesnik Detlev-Liliencron.

Berolin 23. Nek mladi Amerikanec, dosepevši semkaj iz Japonske preko Rusije, je umrl za azijskega kolero. Ukrenjene so stroge odredbe.

Dunaj 23. Jutri dospe semkaj romunski ministerski predsednik Bratianu, ki se sestane z ministrom za unanje stvari baronom Aehrenthalom. Bratianu izroči Aehrenthalu veliki križec reda kralja Karla.

Lvov 23. V minoli noči so v neki hiši v zaprtim stanovanju našli umorjenega 70. letnega trgovca Schnapicha. Umor je bil izvršen že pred kakimi 10 dnevi.

La Paz 23. Argentinijska je pretrgala diplomatske zveze z Bolivijo. Danae je odpovala od tukaj osobje argentinskega odposlanstva.

TURČIJA.

CARIGRAD 23. Vsi listi slavijo v navdušenih člankih obletnico uvedbe vstave.

CARIGRAD 23. Po vsaj deželi se proti kristijanom postopa zelo strogo. V Dremi je prišel proti njim gospodarski bojkot. V Soluna so se vršile bišne preiskave, in na sumljivih osebah celo telesne preiskave.

CARIGRAD 23. Semkaj je došlo 72 bolgarskih častnikov, da se vdeležijo proslave obletnice uvedbe vstave in da prisostvujejo vojaški paradi.

BEROLIN 23. Iz Soluna brzojavljajo: Na postaji v Kirghilarju so odkrili zalogo grškega orožja, ki je bilo v 10 zabojih. Protugrško gibanje nadaljuje. Časopisi iz Grške so prepovedani.

Državni posl. dr. Rybář o položaju.

(Govoril na javnem shodu dne 18. julija 1909 v „Narodnem domu“ v Trstu.)

(Zvršetek.)

Vseučiliščno vprašanje. — Pritisk Italije.

Italijani zahtevajo svoje vseučilišče v Trstu — ne toliko kakor kulturno potrebo, ampak, ker so že vsega drugega siti. Nu, mi vendar nismo proti ustanovitvi laškega vseučilišča. Ali uprli smo se, ker Italijani zahtevajo to proti nam. Za-se zahtevajo vseučilišče tisti ljudje, ki nam ne privoščajo niti enega ljudskega učitelja. Oni hočejo imeti vse, nam pa nočejo dati nič. V tem pogledu je bila obstrukcija jako dobra, ker je poučila Italijane, da brez našega privoljenja vendar ne morejo priti do rešitve tega vprašanja. Italijani so se preveč zanašali na Nemce in so se prevarili. Tudi vlada ne bi bila disponirana za zadovoljenje Italijanov ob tem vprašanju, ali uda ja se pritisku ministra za vnaje stvari, barona Aehrenthala. Ta pa pritiska zopet la zato, ker zahteva Italija.

Prišli smo torej v Avstrijo že tako daleč, da se take stvari hočejo dovoljevati — ne zato, ker so koristne, ampak zato, ker zahteva to kaka druga puja država. Celo Turki so se vzdramili in nočejo biti več pod kuratelto drugih držav. Mi pa slušamo pokorno, kar ukazujejo drugi. A kar je najžalostnejše: ti drugi so ravno tisti Italijani, ki so bili od Avstrije vedno tepeni.

Da, očarala me je ona s svojim globokim, žgočim pogledom, s svojim vitkim stasom, s svojim mehkim glasom in sploh z vsem...

Videvala sva se in se umela. Ni bila sicer Slovenka; vendar sem znal laščine že toliko, da sem jej lahko razkrival svojo ljubezen. In ljubila sva se! Pa še kako? Bila sva srečna, tako močno srečna kakor zamerajo le zaljubljeni srečno bitni. Vendar je bil nekdo, ki je nama to srečo grenil, ki ni puščal, da bi to srečo uživala mirno, nezaključeno...! Bil je to njen oče, ribič Francesco. Ni sicer vedel za najino ljubezen, a vendar je bil meni jako na poti. Sledil je svoji hčeri vedno za petami in velika sreča je bila za-me, če se mu je ona izgubila za par minut in če sem jaz lahko neopaženo govoril žnjo. In ko se je prikazala domov, jej je ribič Francesco navadno bral svoje levite. Izpraševanja in očitanja ni bilo nikdar konec.

„Kje si že zopet bila, ti grdobca? Kod si se potepala? S kom si govorila?“ Navadno se je Giulietta opravičila s posetom, ki ga je morala napraviti kaki prijateljici. Ali oče jej tega ni verjel nikdar; rentočil in vpil je po stanovanju tako, da je bilo še mene strah, ko sem zunaj v bližini hiše prisluškoval.

Ozirom na vseučiliško vprašanje moramo reči, da obstrukcija ni bila nikak greh in da smo imeli koristi od nje. Zgodilo se je nekaj, kar še nikdar: laški poslanci, tisti ponosni Italijani, ki nas niso hoteli nikdar niti videti in so nas vedno le zaničevali, češ — calati giù dalle montagne! — ti isti Italijani so nas začeli upoštevati: prišli so in sili z nami k eni mizi, da jim povemo, za kako ceno bi mi dovolili italijansko vseučilišče?!! To je za nas vsakako velik vseh in Italijani sami najbolj občutijo to. Italijanski klerikalni poslanci niso tajili opravičenosti naših zahtev, ali rekli so, da v Trstu gospoduje italijanska liberalna stranka in da treba teh vprašati. Ti pa so odgovorili, da Slovencem nič ne dajo, tudi če bi imeli radi tega izgubiti univerzo. Tržaški Italijani so na stališču, da bi bila že jedna ljudska šola njihova smrt.

Naša šola — italijanska smrt.

Ta čista italijanizma je torej obojena v smrt, če dobimo mi eno ljudsko šolo.

To je za nas dragoceno priznanje, ker nam utrja vero v našo bodočnost v Trstu. Že radi tega, da smo to dosegli, moramo biti hvaležni obstrukciji. Lekcijo pa je dobila tudi vlada. Vidi sedaj, da se Lahov bolj boji, nego zasluzujejo in da radi njih ne treba odrekat tisočem, kar jim gre na šolskem polju. Vlada, ako hoče biti pravična, mora staviti gaše šolsko vprašanje na dnevni red!

Še o obstrukciji.

Povrnimo se še nekoliko k vprašanju obstrukcije. Ta je dosegla svoj cilj. Na žalost pa je radi nje navstal prepri med Jugoslovani. Eni so jo odobraval, drugi obsojali. „Slovenski narod“ pravi, da je „Edinost“ slabo informirana, in trdi, da bi bili z obstrukcijo že v odseku preprečili italijansko vseučilišče, da je torej obstrukcija v zbornici sami le škodovala. Temu ne morem pritrditi. V proračunskem odseku so bili 4 Jugoslovani. O enem je bilo že a priori izključeno, da bi hotel obstruirati. Ostali bi trije. Ali morejo ti trajno obstruirati z dolgimi govori? Dva tri dni in potem morajo že fizično obnečati.

Pa tudi če bi bila obstrukcija res neopravičena, moramo vprašati nje jugoslovanske nasprotnike: Zakaj pa ste poprej molčali? Jednota je imela svojo sejo na Dunaju. Navzoči so bili tudi sedanji nasprotniki obstrukcije. Zakaj so molčali vsi do zadnjega? Zakaj niso govorili naravnost? Ali ne poznajo laškega pregovora: kdor molči, pritrjuje!! In češki poslanec Udržal je govoril izrecno v imenu „Jednote“, ne da bi se bilo prigovarjalo. Današnji nasprotniki obstrukcije nimajo torej pravice, da tožijo.

Sicer pa zadostuje, ako čitamo nemške časopise. Kako se grizejo radi obstrukcije!! To je najbolji dokaz, da je obstrukcija dosegla svoj cilj. Gorje nam, ako bi nas kaka „N. Fr. Presse“ začela hvaliti. Dokler zabavljajo, vemo, da smo na pravi poti, da delamo na korist svojega naroda!

Saj so Nemci tudi že obstruirali.

Nam se šteje obstrukcijo v grozen greh. Mari pa Nemci niso še obstruirali nikdar?!! So-li morda oni vsikdar dajali državi, kar jej gre?!! Spominjamo se Badnijskih časov. Tedaj je bil gigantski boj med njimi, ki nočejo, da bi se dejanski izvel § 19. drž. temeljnih zakonov, in njimi, ki zahtevajo jednako pravico za vse narode. Nemci so

To so otroci! Jaz skrbim za njo, jo dobro vzgajam in učim, a ona nima ušes za moje lepe nauke. Prej je bila vedno doma na delu a sedaj? —

Da, sedaj če le more beži iz hiše in teka bogigavedi kam? Toda čakaj! Jaz ti že pokazem, kaj se pravi nepokoran biti očetu, materi, starišem!

Šlišal sem korake po stopnicah, vrata na dvorišče so se odprla in na njih se je prikazalo moje strašilo, ribič Francesco, ki je držal za roko svojo hčer, mojo ljubljeno zvezdo, Giulietto.

Vlekel jo je po dvorišču in se ustavil pri majhnih vraticih, ki so bila v nekem kotu nasproti glavnih vrat. Spustil jo je iz rok, segnul v žep in izvlekel iz njega ključ, a katerim je odprl vrata.

Menil sem, da sproveda deklico v kako sradajevsko mučilnico. Pest se mi je utinila in že sem hotel skočiti na dvorišče ter rešiti deklico trinoga. V zadnjem hipu se je ona ozrla in videl sem, kako se mirno smehljala.

Ne, tako se ne smehlja oni, ki ga čakajo muke, oni, ki zre trpljenje v obraz!

(Dalje.)

PODLISTEK

Moj roman...!

Ortica.

(SLAVKOV.)

Povedal sem ga marikomu in vsikder je bil efekt, ki ga je povzril čil, drugačen. Marikomateri izmed mojih poslušalcev se je pomilovalno namemhnil, kakor bi hotel reči: „Revček! Vidi se, da se v to ne razumeš. Treba ti je šole in šole. Nauči se stvari poprej teoretčno in p. tam jo boš lahko uporabljal v praksi.“

Meni ni to hotelo nikdar v možgane. Ljubezen v teoriji in ljubezen v praksi! Kakšna razlika naj je med njima? Katara je boljša? Zmisljal sem nejevoljen z glavo in si mislil: „Kaj boš t? Saj nisi vsegaveden in tudi nisi bogve kako izkušen.“ Smilil se mi je ta človek.

Drugi izmed poslušalcev me je z roko precej močno udaril po ramenu in vskliknil veselo: „Ti si pa res neroden! V knjigi

priredili pravo revolucijo proti Badenijevim jezikovnim naredbam za Češko. Ne zato, ker se jim je godila kakšna krivica, ampak zato, ker Nemci nočejo drugim nič dati. Tista nemška obstrukcija je bila krivična in vnebovpijoča! Badenija so prisilili k odstopu z obstrukcijo, da si je bilo tudi tedaj rešiti vevlačno vprašanje — državno potrebo, namreč pogodbo z Ogrsko. Ali Nemci se niso nimalo ozirali na to. Obstruirali so, vse razbili in vrgli Badenija.

Če je bilo to njim dovoljeno, zakaj naj bi bilo od naše strani zločin?!

Ali naj Jugoslovani streme po deležu na vladi?!

Nasprotniki podtikajo našim obstrukcionistom, da jim gre za ministerske portfelje. Nekateri naši poslanci ne govorijo radi o tem. Jaz pa pravim odkrito, da vsa naša politika mora iti za tem, da dobimo svojega zastopnika na vladi, pa naj bo že Petar ali Pavel! Samo da bo naš! Tako delajo vsi. Nemci so manjšina v državi, vendar imajo večino ministerskih sedežev. Ravno zato se jim tako dobro godi. Njihov Schreiner utika povsod svoj nos in vsepa, ker ni nikogar, ki bi ga udaril po tistem nosu. Vsi moramo torej delati na to, da pridemo do svojega deleža na vladi. Če nam že naš minister ne bo mogel veliko pozitivno koristiti, pa bo vsaj zaoravjeval najhujše!

Ostanimo združeni!

Ne delajmo nasprotnikom tega veselja, da bi se radi obstrukcije delili. Če bomo razcepljeni nas ne bo nikdo upošteval. S složnim delom pa se da mnogo doseči. To smo dokazali mi Tržičani, ki smo dosegli v zadnje čase uspehov, kakor razmerno nikjer drugje na Slovenskem. Ne le ob volitvah, ampak vedno ostajamo složni v narodni borbi. Da so o raznih vprašanjih razna mnenja, je naravno in ne more biti drugače. Ali proti skupnemu nasprotju, v narodni politiki moramo biti složni!

Posebno pa na Dunaju ne smemo kazati domače mizerije. Obstrukcija je proizvodila, da vse govori o nas. To moramo izkoristiti. Tudi če imajo naši poslanci kaj med seboj — na zunanji morajo biti složna falanga!

Ali je narodna zveza razbita? — Važna izjava.

Predno zaključim, naj omenim še neke govornice, ki se širijo te dni, češ, da narodne „Zveze“ v parlamentu ni več, da je razbita. Izjavljam, da jaz nič ne vem o tem! Prej nego se to zgodi, bi se morali vendar posvetovati v naši „Zvezi Jugoslovanov“. To se ni zgodilo in zato se tudi ni moglo sklepati o izstopu iz „Narodne zveze“. Jaz želim iskreno, da ne pride do tega. Če pa bi vendar prišlo do tega, izjavljam že danes, da si pridržujem pravico, da ukrenem potem, kakor bo odgovarjalo mojemu stališču nasproti domačim strankarskim borbam.

„Veleizdajniški proces“ v Zagrebu.

(101. dan razprave.)

Zagreb 22. VII.

Nastić pred sodiščem.

Čuden dementi.

Na začetku današnje razprave je izjavil predsednik Tarrabochia, da vest, ki jo je prinesel več zagrebških listov, češ, da je on z nekaterimi člani senata dne 18. pil v neki mali zagrebški gostilni pozno v noč ter da je napisal Nastiću, ne odgovarja resnici. Res je marveč, da dne 18. t. m. on niti v Zagrebu ni bil, ampak v Brežicah. Ta čuden dementi je z ozirom na mesto, kjer je bil oddan, vzbudil vseobčo — veselost.

Na to je izjavil predsednik, da je senat obsodil branitelja dra Hinkovića v 100 K globe, „ker je iz vprašanj, ki jih je branitelj včeraj stavil Nastiću, razvidno, da on (dr. Hinković) veruje v podkupovanje priči po baronu Rauchnu“ (Gibanje). Branitelj dr. Hinković je izjavil, da se Nastić zapleta neprestano v protislovja. Tako pravi n. pr., da so srbsko-samosvalni poslanci člani revolucionarne organizacije. Ta pa da je sklenila za leto 1906 in 1907 strahovanje in revolucijo v Hrvatski, torej v času, ko so ti člani revolucionarne organizacije imeli vladno na Hrvatskem v svojih rokah. — Tako bi bil torej — po Nastićevem — sklenili, da bodo metali bombe proti sebi! (Gibanje). Predsednik (Nastić): „Ali vidite v tem kako protislovje?“ Nastić (jako tiho): „Ne!“ Predsednik: „No, torej!“ (Veselost). Branitelj dr. Hinković: „Ali prosim!“ Predsednik: „Ne govorite več o tem!“

Nadalje je dokazal branitelj dr. Hinković protislovja v izpovedbah Nastića o različnih datumih. Po Nastićevih izpovedbah bi bili vsi člani „Slov. juga“ lažniki ter da le on (Nastić) govori resnico, da — si pripoznava on sam, da je napisal mnogo neresnic le tako z namenom, da bi svoje nasprotnike preplašil. (Velika veselost). Zadnje vprašanje branitelja dra Hinkovića Nastiću se je glasilo: „Ali verujete v Boga?!“ (Veliko gibanje). Nastić je molčal. Predsednik je zaklical razburjeno: „To ne gre“. (Med obtoženci mrmanje). Državni pravdnik je zaklical v velikem razburjenju: „Kaka vprašanja so to?!“

Predsednik je prekinil razpravo ter je po kratkem posvetovanju razglasil sklep se-

nata, da se imajo vsi obtoženci, razun 6. ki jih Nastić direktno obremenja, odstraniti iz dvorane, ter da se branitelju dru S. Masura, radi pritrjevanja in ploskanja z rokama nalaga globo 200 K.

Branitelj dr. Budisavljević je hotel izprašati Nastića o brošuri „Juzuviti v Bosni“, v kar pa predsednik ni privolil. Na vprašanje, kaka razlika je med meščanskim klubom „Slovenski jug“ in revolucionarno organizacijo, ni dal Nastić nikakega odgovora in predsednik ni dovolil tega vprašanja ter je zažugal branitelju, da mu vzame besedo, ako bo tako nadaljeval.

Po malem odmoru je predsednik pozval branitelje, da v roku 48 ur plačajo naložene jim globe, ako ne, bodo ekskvirani. Na to zadnje vprašanje je odgovoril Nastić, da po „njegovih informacijah“ organizacija „Slov. jug“ še obstoji. Ker pa na vprašanje, od kod ima te informacije, Nastić ni hotel odgovoriti, ga je opozoril branitelj dr. Budisavljević, naj ne pozablja, da je priča in da mora povedati, kar ve. Nadaljeval je rekel Nastić, da je dobil svoje informacije od ljudij „ki so vredni vere“, ali neče jih navesti.

Na vprašanje branitelja dra Budisavljevića o Joži Nenadoviću — o katerem pravi Nastić, da je bil zarotnik proti kralju Aleksandru in da ga je on, Nastić, poučeval o mahinaciji z bombami — je odgovoril Nastić, da je to sorodnik kraljev in kneza Nikole.

Po polurni pavzi je čital Nastić komunikacije srbske vlade, ki izjavlja, da hoče, ako se bodo nadaljevali napadi predsednika in drž. pravdnika v tem procesu proti Srbiji, ta slučaj predložiti mednarodnemu razsodišču.

O nekem baje inkriminiranem pismu Nastića Ljubi Jovanoviću je konstatiral branitelj dr. Budisavljević, da to pismo ni bilo nikdar pisano.

Ker je Nastić na prejšnjih zaslišanjih trdil, da je šel radi bomb v Kragujevac pod imenom dr. Kraus, ga je vprašal branitelj dr. Budisavljević, kako to, da je tam vendar prodajal svojo brošuro „Moje afera“? Nastić: „Pomagali so mi nekateri oficirji, ki jim je bil moj incognito poznan“. Dr. Budisavljević: „Ali ni možno, da so prišli na Cetinje še druge bombe razun onih „Slovenskega juga“? Nastić se je izgovarjal na svoje prejšnje izpovedi in ni hotel dati jasnega odgovora. Nadaljna vprašanja je predsednik zabil. Na vprašanje, kake direktive je dal Nastić stotniku Milanu Vasiću za potovanja po Hrvatski, Nastić zopet ni hotel odgovoriti in s pretezo, da branitelj spremlja svoja vprašanja z ironičnim smehljajem, češ: „Ali sem priča, ali nisem“. Na vprašanje, da li pozna trdnjave v Dubrovniku je odgovoril Nastić še le po obotavljanju z „da“. Branitelj dr. Budisavljević je vprašal Nastića, od kod je imel naslove 1200 časopisov? Nastić: „Iz naslovnih knjig“. Branitelj: „Torej ste se obrnili na kontrolo Evrope!“ Ker je Nastić izjavil, da je utrujen, je predsednik odgodil razpravo na jutri.

Različen Nastić.

ZAGREB 23. Na današnji razpravi je vprašal zagovornik Budisavljević če je res, da ga je neki častnik v zarotniškem klubu oklofotal. Nastić je na to odgovoril: „Za to mi boste odgovarjal“. Senat je na to naložil dr. Budisavljeviću 100 kron globo radi žaljenja priče, ter mu oduzel besedo.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

VII. splošni avstrijski katoliški shod bo na Dunaju dne 5. 6. 7. in 8. septembra. Na shodu bo 5. septembra govoril tudi kranjski državni poslanec dr. Krek o izseljevanju.

Srbski vojni minister Živkovič potuje sedaj po Srbiji ter inspicira vse garnizije v notranjosti dežele.

Deficit v ruskem proračunu. Iz Petrograda poročajo, da bo ruski proračun za leto 1910 izkazal zopet deficit.

Antimilitarični proces v Pragi je bil dovršen v četrtek. Obsodba, ki se jo pričakuje z veliko napetostjo, se proglasi v soboto 31. t. m.

Nove deželnozborske volitve v Šleziji. Z Dunaja javljajo, da na zadnjem zasedanju šlezijakega deželnega zbora sklenjena volilna reforma ni zadobila najvišje sankcije. Nove volitve za šlezijaki deželni zbor, ki mu je potekla zakonodajna doba, se bodo vršile po starem volilnem zakonu zadnje dni meseca septembra. Novi deželni zbor se sestane prve dni meseca oktobra.

Zapreke kronanju carja Ferdinanda. Iz Sofije poročajo: Izenada so se pojavile zapreke kronanju carja Ferdinanda in to se strani bolgarakega svečenstva. Bolgarako svečenstvo trdi namreč, da je po naukih pravoslavne cerkve kronanje zakrament, ki ga zamore prejeti samo pripadnik pravoslavne vere. Svečenstvo se potemtakim nahaja v dilemi: ali mu je kršiti nauke pravoslavne vere in kronati carja, ali pa kronanje vzkratiti. V poslednjem slučaju vendar ni izključeno, da bi se car Ferdinand odločil za prestop na pravoslavno vero.

FRANCIJA.

Padec Clemenceaua. — Briand sestavi novo ministerstvo.

Nacin kakor je padlo ministerstvo Clemenceaua, je mogel pač edino-le v Franciji. Še pred kratkim je imel skoro celo zbornico

na svoji strani. V zadnjem hipu ko hi bila imela zbornica iti na dopust, je spravi bilš minister zunanjih del Delcasse v zbornici v razgovor razmerje v francoski mornarici, kjer je ostro napadal ministerskega predvednika Clemenceaua in upravo vojne mornarice. — Clemenceau je odgovoril in očital Delcasseu, da je on prouzročil Franciji kot minister zunanjih zadev v upravljanju Maroka, največje ponižanje, kar jih je doživela v zadnjih dvajsetih letih. Došlo je do ojetrega besednega boja med obema tema možema. Podlegel je Clemenceau. Zbornica mu je odrekla zaupanje. Bilo je sicer malo razlike v glasovih, in mnogo vladnih poslancev ni bilo v Parizu. A Clemenceau je vstal takoj po izidu glasovanja, pobral svojo torbo s spisi, izrekel: „Je m'en va!“ (Grem) in šel je naravnost k predsedniku republike in mu podal ostavko vlade.

Novo ministerstvo sestavi Briand, ki je izvedel zakon o ločitvi cerkve od države. Kurz ostane torej — kolikor se tiče verskih vprašanj — tudi na dalje isti kakor sedaj.

Dnevne vesti.

Interpelacija slov. poslancev in „Piccolo“. Utis, ki ga je napravila na javnost interpelacija, ki so jo stavili poslanci dr. Rybář in tovariši v predvečerašnji seji deželnega zbora na namestnika princa Hohenlohe, je bil tako velik, da se mu niso mogli odtegniti niti Italijani sami. Čelo „Piccolo“ se je čutil moralno prisiljenega, da je to interpelacijo prinesel doslovno. Seveda ni mogel „Piccolo“ drugače, nego da je interpelacijo opremil avtorjem komentarjem. Ta komentar je pa tak, da mu se pozna, da je le dete zadrege, da ga je „Piccolo“ pač napisal le zato, da bi nekaj rekel.

„Piccolo“ pravi, da je vse mesto še vedno indignirano radi napadov na kolezarje; dalje da je italijansko časopisje samo beležilo fakta, ko je poročalo o ranjenih žrtvah, in žeblih, ki so bili prinešeni v uradništva listov.

To trditve „Piccola“ je treba ponovno korigirati v toliko, da, če je bilo žrtv, so bile po krivdi kolezarjev, ali pa zbog slučajja. O kakem slabem namenu, najmanj pa o kakem narodnem sovraštvu, pa tu ne more biti niti govora.

A „Piccolo“ tega ne more, ali bolje: noče umeti! Potem glede žeblijev! Saj ni nihče tajil, da niso bili natrošeni žebliji po cesti! Tega ne taji niti interpelacija! Člani nabrežinskega oddelka kolezarskega društva „Balkan“ so nabrali cele pešči žeblijev! Interpelacija zahteva samo, da se s preiskavo dožene, kdo je natrošil žeblije, dočim bi hotel „Piccolo“ nekako natvezati svojim telicem, da hoče interpelacija sploh utajiti eksistenco žeblijev po cesti.

Dalje govori „Piccolo“ o barbarških aktih, govori o pričah, ki so bile očitvidi teh barbarških aktov, a ne navaja niti ene take priče po imenu! Ali vzemimo tudi, da bi se bil kak kmet, ki mu je v divjem diru begajoč kolezar podrl voziček in mu napravil zanj občutno materialno škodo, res spozabil, ter zagrozil, pa bodisi tudi kamen vzdignil: ali bi se smelo radi tega obdolževati en cel narod barbarstva in divjaštva? —

In potem „Piccolova“ argumentacija glede prepovedi avtomobilistič. dirk! „Piccolo“ pravi namreč, da so v Švici res prepovedane take dirke, ali to radi ozkih cest in velikega tujskega prometa! S tem hoče „Piccolo“ izpodbiti interpelacijo naših poslan.?! Narobe, saj isti razlogi govorijo proti takim priredbam tudi v naši okolici posebej pa na cesti od kavarne Fabris po Belvederju do vrha Grete, do nad Barkovelj, kjer je velik promet, vedno polno otrok po ulicah, a cesta ozka tako, da se dva voza komaj izogibljeta eden drugemu.

Naravnost klasičen, je pa konec „Piccolovega“ komentarja. Pravi da želi tudi on, da se pride krivcem na sled, ker je dolžnost oblastnih delati na to, da se v bodoče par korakov od velikega in kulturnega mesta, kakor je Trst, ne bodo ponavljala dejanja, ki se zamorejo dogajati samov divjih deželah.

Ta „Piccolov“ zaključek je naravnost nesramen! Kaj se je zgodilo v okolici, ki bi opravičevalo njegovo trditve o divjaštvu okolice?! Če so si nekateri kolezarji razbili glavo, so si jo razbili po lastni krivdi — ne previdnosti, ali slučajju. A žeblije natrošajo ravno v Italiji na vseh dirkah, torej pada divjaštvo v prvi vrsti na to blaženo deželo! A sicer res ne vemo v čem obstoje ta „civilta“ Trata? Seveda — „Piccolovega“ Trata! Morda v tem, da so „Piccolovi“ kulturnosoci dne 4. t. m. mirnim slovenskim pasantom s palicami zabijali v glavo kulturo „italijanskega“ Trata?! Seveda če se slovenski kmet, ki mu je ne previden kolezar napravil občutno škodo spozablja, da morda le dviga kamen, ne da bi ga tudi vrgel, je to divjaštvo in barbarstvo. Ako Italijani nabivajo Slovence s palicami po glavi, je to — kultura!

Kakova je politična pravičnost naših Italijanov! To so pokazali predvečerašjoim v otvoritveni seji deželnega zbora na volitvi verifikacijskih komisij. V okolici so Slovenci zmagali prek in prek z ogromnim večinami, s tako, da ni bil izvoljen noben Italijan in noben socijalist. V verifikacijske komisije so volili samo enega Slovenca poleg

treh Italijanov in enega socijalista.

V mestu so dobili Slovenci povsodi častne manjšine, a v treh okraih so prišli celo v ožjo volitev. V verifikacijski odtok za mesto pa so izvolili štiri Italijane, enega socijalista in nobenega Slovenca.

Naglašamo, da ne omenjamo socijalistov zato, ker bi jim morda ne privoščali tega. Le konstatirati smo hoteli tudi na tem izgledu, kakova je politična pravičnost Italijanov!!

Francozi v Dalmaciji. Posl. dr. Rybář je naglašal na shodu minole nedelje, da so Francozje v par letih več storili v Dalmaciji, nego Avstrija v 100 letih. V podkrepljenje svoje trditve se je govornik skliceval na svojedobni izrek od visoke strani, ki je menila, da je bilo škoda, da niso Francozje še par let ostali v Dalmaciji. Ta visoka oseba je bil cesar Franc I. Na svojem potovanju po Dalmaciji je videl tu pa tam kako dobro cesto, kakov pomol, kako javno zgradbo. In na to zadnje vprašanje je dobival vedno odgovor, da so to napravili Francozje. Ti odgovori so bili povod njegovemu gori citiranemu izreku.

V nedeljo 1. avgusta priredi pevsko društvo „Lipa“ v Bazovici veliko slavnost.

Ob tej priliki bo imela tržaška ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na slavnostnem prostoru tudi svoj paviljon z raznimi sladčicami, s kolom sreče itd.

Zato prosimo naše rodoljubke, naj nam kaj malega podare; osobito pa se obračamo tudi do rodoljubnih Bazovčan, naj se tudi one odzovejo naši prošnji ter naj nam omenjenega dne namenjen izročijo pri paviljonu. G. A. Biček je darovala v ta namen 6 škuladic za črno kavo in servis za liker. — Omenjena gospa v „Narodnem domu“ vsprejema nadaljne darove.

Naša prošnja naj najde odmeva v blagih srcih naših rodoljubkin! Saj gre za našo C. M. družbo! Kadar nas zove, moramo jej pomagati!!

† Don Carlos, vojvoda madridski. Krata smrtni ostanki Don Carlosa je dospela včeraj v Trst z vlakom južne železnice ob 10 uri 38 min. Še le ob 6. uri popoldne so v strogo privatni obliki prepeljali krato v baziško Sr. Jušta. Krata se je nahajala v šestvprežnem mrtvaškem vozu prvega razreda. Za istem je sledilo šest kočij, v katerih je bilo dvanaest duhovnikov pod vodstvom mona. Sinčiča. V nadaljnjih osmih vozovih so se nahajali sorodniki in druge ličnosti. Po vsaki poti koder se je pomikal spreved — postaja južne železnice, ulice Caserma, Sant Antonio, Korzo, montuški tunel do baziške — se je nahajalo veliko ljudi.

Krata je bila zavita v plahto s španskimi barvami. V sprevedu se je tudi nahajal voz z raznimi venci.

Izmed povodom pogreba došlih ličnosti, ki so se tudi vdeležile spreveda, so bili razni plemeniti kraljevskega rodu iz Pariza in Madrida, zlasti Don Jaime, sin pokojnika iz sedanji španski pretendent, Don Alfonso, pokojnikov brat, princesinja Beatrice Massimo, hči, vojvodinja parmaka Marija Antonija, svakinja, princa Sikat in Kvaer de Bourbon-Parma. Iz Gradeža je došla pokojnikova hči, nadvojvodinja Blanka, soproga nadvojvode Leopolda Salvatorja, s šestimi otroci. Z Dunaja sta zvečer prišla princ August Lobkovic, majordom nadvojvode Leopolda Salvatorja, in vdova po pokojniku Marija Berta rojena princesinja Rohan.

Krato so položili na bogat katafalk v srednji ladiji baziške, ki je vaa oprneljena s črtno. Poleg katafalka se nahajata standarda španskih in francoskih Bourbonov, katera sta bila prinesena v Trst iz kapela Palazzo Loredan v Benetkah.

Danes jutraj ob 10. uri (ne, kakor je bilo prej določeno, ob 9.) se bo vršila slavnostna maša zadušnica. Sviral bo mestna kapela.

Pontifical bo proštr dr. Petronio. Po maši položijo krato v rodbinsko kriptu pod kapelo Sv. Karla.

Včeraj zvečer ob 9. uri je nadvojvodinja Blanka, ki je nastanjena v Hotelu Volpich, šla obiskat sorodnike v hotel de la Ville.

XXIV. redna velika skupščina „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ se bo vršila v nedeljo, dne 8. avgusta 1909. leta ob 10. uri dopoldne na Jesenicah (v hiši gosp. Antona Trevena na Savi št. 16). Spored: 1. Nagovor prvomestnika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo nadzornštva. 5. Volitev članov v družbeno vodstvo. 6. Volitev nadzornštva (5 členov). 7. Volitev razsodništva (5 členov). 8. Izprememba pravil. 9. Slučajnosti.

Dostavek: 1. Po prihodu skupščinarjev na Jesenice bo spreved na Savo, kjer se bo vršilo zborovanje v hiši g. Antona Trevena št. 16. — 2. Ob treh popoldne bo ljudska veselica pri g. Višnarju, ki jo priredita domači podružnici s sporedom: a) javna telovad a „Sokola“, b) areolov, c) šaljiva pošta, d) prosta zabava.

Skupni obed bo pripravljen v gostilni g. Jakoba Mesarja na Jesenicah, cena 1 K 50 stot. za osebo; udeleženci naj se za to priplase do 1. avgusta pri samem gostilničarju, ali pri podružnici družbe sv. Ciril in Metoda, na Jesenicah. Obed se dobi tudi v drugih narodnih gostilnah, posebno pri g. g. Trevenu

na Savi, na „Pošti“, pri „Sokolu“, v gostilni Višnarjevi in Hrovatovi na Jesenicah. Cena navadnemu kosilu 80 stot. na razpolago pa bodo še druga jedila. Kdor hoče, da dobi tu pripravljeni obed, naj se oglasi do 1. avgusta pri navedenih gostilničarjih.

Tržaška mala kronika.

Regnicolo, ki se mu obeša tuja ura! Fran Lokar, strojevodja v pokroju šelje včeraj ob 10. uri predpoludne po trgu Stazione proti svobodni loki. Blizu tobakarne ga je vpozorila neka gospa, da mu je neki človek ukradel uro. Obrnil se je naglo in je res zagledal nekega človeka, kako beži proti via Geppa. Lokar je bežal za njim in ko je tat to opazil, je vrget uro na tla in zbežal. Lokar je pobral uro in jel kričati: Primite tatu! Rečar, stoječi na ogle ulic Geppa in Carradori, je potegnil sabljo, vstavil tatu in ga odvel na glavno policijo. Tu pa je bil tatinski regnicolo tako drzen, da je trdil, da se mu je ura sama obesila, da je samo izročil Lokarju uro, a ta da ga je hotel za to še pretepati s palico. Seveda mu policija ni verjela te bajke in je regnicolo odpelala v hotel Tigor, kjer bo imel časa za razmišljanje o fenomenu: kaka še žepna ura sama obeša na tuje roke!

Iznajdljivemu regnicolu ne izostane — primerna nagrada, a mi bi mu privoščili tudi primerne spremembe tja čez, čez mejo. Predstavitelj njegovga tipa iz blažene dežele ostane tu itak še več nego dovolj.

Cerkveni rop v Kopru. Radi tehtae samnjo, da so sodelovali na cerkvenem ropu v Kopru, so bili od policijskih organov šentjakobkega komisarijata tekom predvčeršnjega dne aretirani: 43-letni lastnik prodajalnice prekajenega mesa v ul. Veltro Karl Ployer, stanujoč v ul. Molin a vento št. 72; 24-letni jestvinčar Ivan Brandolin v ul. Molin a vento št. 70, stanujoč v isti hiši št. 72; 22-letni težak Ivan Rusich, stanujoč v ul. Lodole št. 18; 27-letni težak Dominik Jenko, stanujoč pri Sv. M. Magd. zg. št. 328, vsi iz Trsta; dalje 42-letni sodni cenilec Peter Norbedo iz Kopra, stanujoč v Trstu ul. Donato Brannante št. 13. V stanovanju gori omenjenega Brandolina so našli pozlačen srebrni križ in razpelo. Aretirani so bili izročeni okrajnemu sodišču v Kopru.

Poskus samomora. — Kmalu po 1 uri popoldne je 20-letna Emili a Franković, stanujoča v ul. Madonina št. 46, na cesti tam, kjer se križa ul. S. Giacomo s Korzom, izpila jehove kislino iz stekleničke, ki jo je nosila pri sebi. Nekoliko pasantov jo je spravilo r bližnjo lekarno, kamor je bila poklicana zdravniška postaja. Pozneje so jo spravili v bolnišnico. Vzrok tiči v nesrečni ljubezni.

Kakor interesantno prikazen bodi tu povedano, da dočimni kronika že dolgo zaznamovala samomorov ali poskusov samomora radi neurečne ljubezni, se je tekom par dni, kar je pritišnila vročina, prigodilo že pet slučajev navičenosti življenja radi neurečne ljubezni. Pač zanimiva konstatacija za fiziologjo ljubezni!

Koledar in vreme. — Danes: Kristina kr. — Jutri: 8. pobin, ned. Jakob ap. — Temperatura včeraj ob 2. uri pop. + 29,0 Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: — Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. — Vroče. Tendence za nevihte.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Velesla“ v Škedenju bo imelo svojo pevsko zabavo jutri dne 25. t. m. v gostilni „Gospodarskega društva“ v Škedenju. — Začetek ob 6. uri popoldne. Zabava bo trajala do 11. ure z večer.

Prijatelji petja dobro došli!

Pevsko društvo „Kolo“ bo imelo danes 24. t. m. ob 8. uri zvečer odborovo sejo v navadnih prostorih. Gg. odborniki in njih namestniki so naprošeni, da se gotovo udeležijo te seje.

Nar. delav. organizacija

Odbor N. D. O. ima nocoj ob 8. uri zelo važno sejo. Naj ne manjka nihče.

Odbor zadružne gostilne članov N. D. O. ima nocoj ob 7. uri zvečer odborovo sejo.

Skupina delavcev Lloydovega arsenala, tehničnega zavoda in sv. Marka N. D. O. priredi v prid štrajkujočih v Ajdovščini prihodnjo nedeljo dne 25. t. m. ob 4. uri popoldne **VRTNO VESELICO** na vrtu „Gospodarskega društva“ pri sv. Mar. M. zgornji s petjem, godbo in plesom.

Na veselici bo sodeloval iz prijaznosti pevski zbor društva „Ilirija“ pri sv. Jakobu.

Vesti iz Goriške.

x Pozor kmetovalci! Deželni odbor goriški se je obrnil na namestništvo s prošnjo, da izposluje na vladi podporo za nakup sena in slame, ki bi se potem odstopila potrebnim in pomoči vrednim živinorejcem. Na ta način se boče zmanjšati škoda, ki bi jo morali trpeti živinorejci radi pomanjkanja krme, navdalega vsled suše v minoli pomladi, vsled poznejšega neprestanega deževja, vsled povodnj, koblic in broščev. Dolžnost je torej vseh občin, ki so jih zadele vremenske neugode, kakor tudi onih, katerim so travniki

oškodovani iz kakoršnegakoli vzroka, in v obče vseh onih občin, ki menijo, da jim bo primanjkovalo krme, da vložijo na namestništvo tozadevne prošnje, da vlada dovoli o pravem času primerne podpore. V prošnji naj se take občine sklicujejo na tozadevno akcijo goriškega deželnega odbora!

Velika briga za čitalnico? — Iz Škrbine: Malone v vsaki vasi se nahaja bralno društvo, ki ima namen ljudstvo na splošno izobraževati. Tudi tukašnji vaščani so bili tako srečni, da so dobili pred leti toli zaželeno „bralno društvo“, in so kazali veliko veselje do čitanja, ker so dobili v časopisih mnogo lepega in koristnega. V začetku, ko je bilo bralno društvo še novo, so najeli sobo v privatni hiši. Ker pa ta soba ni bila umestna in primerna za čitalnico, je sklenil občni zbor društva, da se priredi posebna soba, ki bi odgovarjala društvenim zahtevam. In to se je tudi čez kratko res zgodilo. Pripravili so res čedno sobico.

Vsako si je mislil: Sedaj bo čitalnica gotovo na boljšem stališču, nego prej, in ni se motil za nekaj časa!

Ali pogledjmo sedaj v čitalniški prostor in čudili se bomo — čudili! Že prvi pogled napravlja na človeka čuden utis, da vlada tukaj grozen nered, in človeku se nehote uriva misel v glavo: Kako to, da merodajni faktorji, ki imajo skrbeti za red v čitalnici, da to, ali hladnokrvno prezirajo, torej da nočejo videti reda, ali da ne zahajajo v čitalnico in jim je zahajanje deveda briga; ali pa da mislijo, saj je itak vse eno, če je red ali nered?

Časopisi, ki prihajajo v društvo, se imajo shraniti čez osem dni v zato pripravljeno omarico. Toda dogaja se včasih, da ni možno shraniti vseh časopisov, ker izginjajo, da ni o njih več ne duha ne sluha; nekatere časopise pa zadevle še hujša usoda, namreč: kaka hudobna roka, ki se je priplazila skrivaj, trga časopise na kose.

V bralni sobi vladajo sploh velike nepričnosti glede snage, glede plačevanje udnine, obiskovanja čitalnice itd.

Še marsikaj bi bilo pripomniti, ali za sedaj naj zadostuje to.

Prosim torej, da bi poskrbeli dotični faktorji za red v čitalnici in da bi gledali malo tudi na higijeno! Torej zbudite se enkrat in popravite to, kar ate zanemarjali!! Potem boste videli, kako lep red bo vladal v vsem...

x Pozor slovenski turisti! Dne 1. avgusta se otvori planinska koč v Koritnici. Ta koč je prva koč S. P. D. v Mangartski skupini Julijskih Alp in dosedaj edina koč S. P. D. v visokih gorah na Primorskem. Koritniško koč je zgradila Češka podružnica S. P. D. v Pragi, oziroma akademski krožek te podružnice. Stoji v višini 1350 m na mestu, zvanem „pod Jarčkom“.

Koč ima kuhinjo klet, jedilnico za 15 oseb, spalnico za 6 oseb, spalnico za vodnike in sobo za gospodarico. Koč v Koritnici bo važno konkurirala z nemško Mangartsko koč.

Največjo važnost bo imela za turiste, kateri hočejo priti na Mangart od juga, torej za turiste iz Trsta, Gorice in Soške doline, dalje bodo tukaj lahki prehodi v Planico in Rateče, v kotliho belopeških jezer, v Remšendob in Trbiž, tudi pa v Trento. Na večer pred otvoritvijo bo sestanek turistov v Logu v Koritnici in prijateljska družba. Kdor le more, naj ne zamudi te lepe prilike in naj pohiti na Mangart. Planinski pozdrav in ra svidenje!

x Otvoritev nadaljevalnih tečajev. Dne 19. t. m. je otvoril zavod za pospeševanje obrti nadaljevalni tečaj za mizarje v Gradiški in nadaljevalni tečaj za čevljarje v Trzinu.

Grozde prihaja že na goriški trg. Vendar je to večinoma še kislo. Te dni sotržni nadzorniki sekvstrirali kakih 15 kg. takega grozdja, ki ni bilo še zrelo. Prinašajo na trg tudi nezrele češnje in fige, ali pa take, ki so oškropljene z modro galico. Svarimo naše okoličane, naj ne prinašajo takega sadja na trg, sicer pridejo v občutno škodo.

x V Prvačini se bo vršila 8. avg. velika veselica. Med drugim se vprizori igrokaz „Divji lovec“.

x V Renčah bo v nedeljo starodavni in širokoznan ples, kjer se pleše tudi v ponedeljek in torek. (To je že malce preveč za zdravje in za žep).

x V Gorici se otvori šesta lekarna. Lastnik je neki Pietro Liberi, torej zopet Lah. Opominjamo pri tej priliki, da v Gorici ni doslej niti ene lekarne, ki bi jej bil lastnik Slovenec.

x Zanimivo predavanje o pridelovanju zelenjave se bo vršilo v nedeljo ob 10. uri predp. v prostorih deželne norišnice. Predaval bo ravnatelj kmetijske šole, gosp. Ant. Štrekelj. Ker tvori kuptija z zelenjavo in vrtinami sploh jeden glavnih dohodkov naše

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se vrši danes 24. t. m. od 9. do 12. ure.

Kronometrična ura, slike ogledalo, tehnica, več kg. testenin in paradajz.

Od 3.—6. pop.: chiffoniera z ogledalom, nočne cmarice, jedilna miza, stolica, klopi, divan, etagere, naslonjači, knjižnica, umivalniki z mramornato ploščo za 1 ali dve osebi.

Tugepolnim srcem naznanjamo v svojem in v imenu svojih sorodnikom vsem prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni soprog, odnosno oče, gospod

IVAN LOKAR

tovarnar in veleposestnik

po dolgi bolezni v 47. letu, previden s svetotajstvi za umirajoče v četrtek preminul.

Zemski ostanki predragega pokojnika prenesli so se včeraj 23. t. m. ob 5. uri pop. iz hiše žalosti v rodbinsko grobnico na mirenko pokopališče.

Mase zadušnice brale se bodo v domači župnijski cerkvi dne 29. t. m. ob 8. zjutraj.

MIREN, dne 24. julija 1909.

Marica Lokar,
hči.

Kristina Lokar roj. Hausner,
soproga.

Prilika ugodn. nakupa.

Moderne spalne sobe iz kuhanega lesa

brez obkladkov (rimesa) zelo solidno izdelane z garancijo

po izredno nizkih cenah

PETER JERAJ, trgov. s pohištvom

na vogalu ulice V. Bellini ter ulice sv. Katerina.

POZOR! Vse blago rešeno iz morja!

Kupil sem veliko partijo

Zefirja, 'oxforda, 'platna

in drugega blaga, katero prodajam

po zmerni ceni

v prodajalnici Barriera vecchia 8

.. Odlikovana krojačnica ..

August Štular

Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad.
(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

Izvršuje vsakovrstne obleke najnov. mode
(od 50 K naprej) in vsakovrstne uniforme.

Bogata zaloga tu- in inoz. blaga in vseh predmetov, spadajočih v krojaško obrt.

Naročbe se izvršijo točno in se dostavljajo na dom

DELO SOLIDNO

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 vagon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

.. Pisarna .. Zaloga Cementa
ul. Carradori 16 Riva Grumula 2
Telefon 605. Telefon 23-30

Vsled odhoda, prodaja s 30-40 od sto popustka.

Razprodaja

vseh PRSTANOV, UHANOV z dijamanti in brez istih, OBESKOV, VERIŽIC ter ZLATIH, SREBRNIH in STENSKIH UR, ki se nahajajo v prodajalni

G. KEHIYAN, TRST, CORSO 32

okoliščin pričakujemo, da se prizadeji udeležiti tega predavanja v obilnem številu.

x Legar v Pevni še vedno razanja. Vendar se je posrečilo izolirati ga na to obdobje samo. Tržni komisarij kaj strogo nadzira izvajanje mleka iz Pevne v Gorico, da se po mleku ne prenese ta bolezen tudi v mesto.

x Dobro jo je pogodil! (Resničen dogodek). O polnoči je primahal iz Rašela proti trgu sv. Antona vinjen pogrebec; napil se je bil o priliki nekakega pogreba. Da si olajša dušo, se začel na ves glas peti „Oj Marička ti jo m...“ Ko je bil v najboljšem tiru in je segel po najvišjih notah, ga je mahoma prekinil krepak suhek od strani. In ko je pogrebec debelo pogledal, je videl pred seboj — Spora Antonio v vsej njegovi široki postavi...

Razvil se je sledeči dialog:
A: Ala, kaj poješ kakor trombenta?
Mir, če ne bo druga pela...!
Pogrebec: Holt, jaz pojem, ker pojem, in če pojem, kaj mi morete?...
A. Notri vas popeljem, pa bo!
Pogrebec: Notri?... (razkorači se in emstuje)... notri... veste kaj... če me Vi prav zdaj le noter popeljete, pridem jaz jutri zopet ven... če ps... (s povzdignjenim glasom in majestetično gesto)... jaz Vas noter popeljem... ne pridete nikoli več ven...

Ker se Antonio smrti boji, Pogrebeca pogleda, ga v miru pusti...
Nova društvo. — C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Kotloško slovensko izobraž. društvo“ s sedežem v Kredi (pol. okr. Tolmin).

Vesti iz Istre.

Iz Doline. Ta teden nas je zapustila rod-bina občeprijubljene nadučiteljice g. Bunc. G. Bunc sam je bil med nami že preko 30 let, a njegova soproga, ki nas je sedaj zapustila za stalno, 26 let. Govoriti o zaslugah gosp. Bunc, ki je vzgojil v Dolini eno celo generacijo, bilo bi nepotrebno. A tudi g. Buncova si je pridobila s svojim dobrim srcem, plemenitim mišljenjem ljubezen, vseh onih, ki so imeli prilike, da so prihajali v dotiko žnjo. Morda se pač reči z mirno dušo, da je redka rodilna, ki bi živela toliko ljubezni in vestranskostnega spoštovanja kakor jo je živela rodilna Buncova v Dolini. Temu primerno se je razvila tudi odhodnica. Na predvečer sta priredila pevski in tamburaški zbor gospej Buncovi divno serensado, a poklonjenih jej je bilo več krasnih dsrov.

Na dan odhoda pa je priljubljeno rod-bino spremilo ven iz vasi z godbo na čelu v pravem pomenu besede vse, kar leže in gre. Slovo jo bilo tako galsivo, tako prisrčno, da je ostalo le redkokatero oko suho. Pokazalo je na še ljudstvo, kako zna ceniti in ljubiti onega, ki je ljubi, ter kako zna biti hvaležno.

Vesti iz Kranjske

Umor kočijaža. Minolo nedeljo sta brata Janez in Franc Vena iz Litije najela kočijaža Andreja Zupaniča, da ju pelje v Radobovnas. Takoj v začetku sta mu dala 14 kron za vožnjo. Ko sta se pripeljala pri gradu Selo do gozda, sta napadla kočijaža Zupaniča, streljala na njega in ga oropala, nakar sta zbežala v gozd. Orožniki iz Zatičine so ju pa kmalu zasledili in ju izročili sodišču v Višnji gori.

Vesti iz Štajerske.

Srbski prestonaslednik Aleksander v rogaski Slatini. — Dne 18. t. m. je prišel v rogasko Slatino srbski prestonaslednik Aleksander, ki biva v hotelu „Nadvojčica Ivan“. S princem je prišel polkovnik Dragoljub Geremič.

Razne vesti.

Acciarito zblaznil. Morilec italijanskega kralja Umberta, Acciarito, je zblaznil in se nehaja sedaj v krimin. blaznici v Montelupo.

Niklov drobiš. Iz Carigrada poročajo, da v kratkem prične s kovanjem niklovega denarja.

Vseslovenska banka. Iz Petrograda poročajo, da je utemeljena glavica za ustanovitve vseslovenske banke že zgotovljena.

Vihar v New-Yorku. V ponedeljek je divjal v New-Yorku grozen vihar. Potopilo se je več ladij in čolnov in utonilo mnogo ljudi.

Zadnje brzovjavne vesti.

Tunel se udrl.

RUTKA 23. (Ogr. bič). Med postajama Turan in Kraljevo Košice-Oderberške železnice se je udrl tunel in pokopal neki železniški vlak. V Košice otišli osebni vlak je prišel nazaj vse pasazirje. Na mesto nareče je odšel pomožni vlak z delavci. Podrobnosti manjkajo.

Kupujte „Narodni kolek“.

Izvoz jajc, čajnega, kakor tudi navadnega masla. ::

Postrežba na dom.

Luigi Musico

TRST, VIA SAN MAURIZIO 9

Postrežba na dom.

Štajerskih in fur-lanskih kokoši in razne divjačine. ::

MALI OGLASI
je računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Prodaj vso pripravo za vinotoč (Spazio vini) Naslov Edinost. 1299

Pristen dom-č sliovce vdbi se v večjih in manjših množinah pri Ant. Fatur, Prem. Notranjsko. Cena po dogovoru. 1300

Za kupoprodajo krčem, gostilen, kavaren itd. obrniti se na BABINI, Giacinto Galina 4. 1301

Dežniki posteljna pogrinjala, zavese, preproge, itd. na mesečne ali tedenske obroke. LEVI, Madonnina 43, I. — Na naročilnih pismih je napisati naslov jasno. 1289

Pozor! Naznanjam slavnemu občinstvu, prijateljem in znancem ter posebno potovalcem in voznikom, da sem prevzel gostilno — „Obrt. konsumnega društva“ v Bazovici, katera razpolaga s senčnatim vrtom, igrami za kroglje, hlevom, lopo ter sobami za prenočišča. Točim izborna bela in črna vina ter pivo I. vrste. Gostilna je preskrbljena vsako uro z gorkimi in mrzlimi jedili. Priporočam se za obilen obisk Ivan Treven, gostilničar. 988

Gostilna Potočnik na Bledu :: lepa stanovanja za letovišarje, senčnat vrt, okusna jedila, pristna vina. Zmerne cene. 1285

V Koprivi priredijo fantje dne 25. julija veliki ples na okrašenem dvorišču gostilne „Zega“, katera bo preskrbljena z izvrstnim teranom in sladkimi štruklji. 1293

Za dopisovanje v hrvatskem, nemškem in italijanskem odnosno tudi slovenskem jeziku, za uredniška ali komptorska dela ali za sotrudištvo pri kakem listu, išče nameščenja Hrvat. Pojasnila daje Inzeratni oddelek Edinosti. 1250

Napoljske in sicilijanske testenine po 56, 64, 72 stot. Najfinjše italijansko olje po K 1-12, 1-20, 1-60, 2-00 liter. Sicilijanski pardajser po 28 st. škrtja. Trst, ulica Farneto 3. 1060

Malo stanovanje (soha, kuhinja) z dvoriščem se odda v najem. F. Grčić, Sv. Iva (Brez) št. 989. 1270

Točenje vina v kaki zalogi prevzame umirovljenec. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1288

Dobro izurjenega krojaškega pomočnika sprejme takoj Maks Kovačič, krojač v Postojni št. 122. 1295

Na Gorenjskem blizu kolodvora je hiša z velikimi gostilniškimi prostori in velikim vrtom na prodaj. Več pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1289

KLOBUČARNA

G. Doplicher

Trst, Corso 34

Klobuki prvih tovarn.

Potne in športne kape po :: zmernih cenah. ::

Pojdite v kopelji : na miljsk. obrežji
(Lastnik Gerardo Postogna)
Vstopnice se dobivajo na parnikih miljske družbe ter stanejo z vožnjo vred tja in nazaj 50 st.
NB. Ob nedeljah in praznikih so veljavne le one vstopnice, ki se kupijo na parniku „Gian Paolo“.

Vrhu italijanskega in nemškega repertoira
VELIKA IZBERA
slovenskih in hrvatskih komadov
narodnih umetnikov.

Plačilo na mesečne obroke
po najmodernejšem sistemu.
Mnogi, ki niso v stanu nabaviti si gramofon proti takojšnjemu plačilu, zamorejo na ta način priti do tega. Pridite si ogledat, da se pobotamo.
STABILIMENTO GRAF. TRIESTINO
Tržaški grafični zavod
— TRST —
Piazza della Borsa 13 I.
TELEFON 742

Nova slovenska brivnica ulica Sette Fontane 13 se priporoča slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk. Anton Novak. Svoji k svojim! 1279

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

„ŽGALNICA KAVE“

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Veliki obrtnijski zavod

Cosovel Giovanni

TRST

ulica Chiozza št. 32

Telefon 1990

Izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini po cenah, da se ni bati konkurence.

Majcen Miloš !

mizar - Trst - ulica Leo št. 2

prilporeča slavnemu občinstvu

svojo mizarnico.

Izdeluje vsakovrstno, tudi NAJFINEJŠE POHIŠTVO

Pisalni stroj

„MOYA“

z vidno pisavo in premenljivimi črkami je najboljši stroj, ki se prodaja po nizki ceni **Kron 250**

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Pisati je na:

Glavno zastopstvo v Trstu

ulica Valdirivo št. 23, I.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

od 9. do 1. in od 3. do 6.

Umetni zobje

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zsche

TRST

ulica della Canonica št. 13, II. nadst.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosué Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderci, umetne roke in noge, bergije, klini pasi, elastični pasi in nogovce, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebščine iz gum in nerodirnege blaga.

Gostilna

„Alla Stella“

na trgu Goldoni in ul. G. Carducci 31.

Različna vina prve vrste

Marčno pivo in pivo Bock

(prve vrste)

Kuhinja urejuje gospodinja sama.

Svoji k svojim!

PLES!!

priredijo mladenič v Avberju dne 25. julija 1909 na okrašenem in senčnatem prostoru dobroznane gostilne gosp. Maksa Ukmar. Svirla bo godba od svetega Ivana pri Trstu.

Zaloga tu- in inozem. vin, špirita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penečih dezeritih italijanskih in avstro-ogrskih vin, Bordeaux Burgander, renskih vin, Mosella in Chianti, Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

Umetni fotografični atelje

pri sv. Jakobu

ulica Riva št. 42 (pritličje)

TRST.

Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, poročanate, plošče za spomenike, itd. itd.

POSEBNOST

Povečanje vsakotere fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročila in jih izvršuje na domu ali zunaj mesta.

Odlikov. tržaš. čevljarnica

„Calzoleria Triestina“

Trst, ulica Giosué Carducci 21

Za poletno sezono

izbera : obuvala

iz črnega in barvanega usnja za gospode, gospe za dečke kakor tudi platnenih čevljev.

Zadnji uzorci, kroji in barve.

Delo solidno in natančno. — Jako zmerne cene.

Poskušnja
boljša nego
pouče ::
:::: vanje

Marljive preizkušnje

so dokazale, da se peni Schlicht-ovo mlo hitro in lahko toliko v mrzli ali gorki, kolikor mehki ali trdi vodi, prodere lahko in intenzivno v tkanino, razmoči takoj nesnago, ne da bi pri tem škodovalo tkanini. Schlicht-ovo mlo je popolnoma čisto ter prosto vsakih razjedljivih snovi. Napravljeno se že desetletja sem v enaki kvaliteti iz najboljših tvarin. Uporaba tega mila za vsako snazjenje in vsako perilo je zapoved razumnosti in pomenja za vsako gospodinjstvo znatni prihranek.